

Yhteisten tutkinnon osien webinaari 7.5.2026/

Keskustelukysymykset ja -vastaukset

Jos opiskelija on esim. 25 aloittanut ja opinto alkaa vasta 1.8.26 jälkeen, voiko hän valita, että suorittaa esim. äidinkielen uusien perusteiden mukaan, ruotsin vanhojen mukaan vai valitseeko hän perusteet koko tutkinnon tai kaikkien ytojen osalta? Kuka kirjaa valinnan? Tilanne aiheuttaa sekaannusta, jos sitä ei kirjata. Yto-opettajan työmäärä kasvaa, jos jokaisen osalta pitää tehdä valinta ja merkintä.

Tutkinto suoritetaan niiden tutkinnon perusteiden mukaisesti, jolla suorittaminen on aloitettu. Eri osa-alueita ei voi suorittaa yhteen tutkintoon sekaisin eri tutkintojen perusteista. Mikäli opiskelija siirtyy 1.8.2026 voimaan tuleviin perusteisiin, aiempi osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen periaatteiden mukaan.

Voiko esim. pakollisen vieraan kielen/englanti suullisen kielitaidon tavoitteista poiketa, mutta opiskelija silti opiskelisi ja saavuttaisi osa-alueen muut tavoitteet? Ja arviointi tulisi silti normiasteikolla 1-5? Ja voiko vain yhden tavoitteen (suullisen) arvioida mukautetusti, mutta koko osa-alue silti voisi olla arvioituna asteikolla 1-5?

Suosittelen tutustumaan Opetushallituksen verkkosivuun Poikkeamisesta ja mukauttamisesta (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/poikkeaminen-ja-mukauttaminen>) ja ohjeeseen: Erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa (<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ammattillinen/4426603/tiedot>). Tarkentavia kysymyksiä voi lähettää ammattillinenkoulutus@oph.fi, josta ne ohjataan erityisen tuen asiantuntijallemme.

Voiko/saako opo arvioida numeerisesti (1-5) esim. opiskelu -ja urasuunnitteluvalmiudet -kurssin vai kuuluuko arviointi vain opettajalle?

Millainen pätevyys pitää olla eri yto-osa-alueiden opettajilla? Täytyykö olla muodollisesti pätevä kaikkiin kursseihin, joita opettaa ja arvioi?

Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998) määrää 14 §:ssä yhteisten tutkinnon osien opettajan kelpoisuudesta (https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1998/986#chp_5_sec_14). Tarkennuksia asetuksen tulkintaan voi kysyä opetus- ja kulttuuriministeriöstä: kirjaamo.okm@gov.fi.

Arvioinnin yhdenmukaisuuden takia olisi hyvä, jos ammatillisen koulutuksen yto-aineiden arviointia kehitettäisiin yhdenmukaisemmaksi valtakunnallisella tasolla. Jatko-opintoihin pyrittäessä esim. kielten arvosanoilla on merkitystä. Näin tekoälyn aikana esim. pak. englannin ja ruotsin arviointi valvotulla kirjallisella (paperisella) loppukokeella ja suullisella kokeella livenä on mielestäni luotettavampi arviointitapa, kuin esim. arviointi Moodle-pohjalle palautettavien tehtävien perustella. Nykyäänhän voi tekoälyllä tehdä arviointiin vaikuttavat tehtävät, sekä kirjalliset että videotehtävät ja näin arviointi ei ole kovin luotettavaa. Tai joku muu henkilö (äiti, sisko) voi auttaa tai kokonaan tehdä verkkokurssialustalle palautettavat tehtävät. Mielestäni OPH voisi ottaa selkeän kannan arviointitapoihin, ettei tämä ole pelkästään koulutuksenjärjestäjän päätettävissä, mikä johtaa kirjavuuteen arvioinnissa.

Ammatillista koulutusta koskevat säädökset määräävät, että koulutuksen järjestäjä päättää osaamisen osoittamisen käytännön järjestelyistä. Näin ollen Opetushallituksella ei ole tähän toimivaltaa.

Fysiikka ja Kemia ovat eri oppiaineita ja aivan eri asioita, niin kuin peruskoulussa, lukiossa ja yliopistossa (vertaa, kuin Englanti ja Ruotsi). Ammattikoulussa ne on laitettu kuitenkin yhteen opintokokonaisuuteen. Kompensoiko siksi esim. Fysiikan osaamisen näyttö Kemian osaamisen näytön, ts. Kokonaisuus hyväksytään jos Fysiikka on hyvin vaikei Kemian osaaminen riittäisi opintosuoritukseen?

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijan tulee osoittaa osaaminen kyseessä olevan osa-alueen kaikkien osaamistavoitteiden mukaisesti. Arvioinnilla varmistetaan, että opiskelijan osaaminen vastaa tutkinnon perusteissa määrättyä osaamista. Näin ollen opiskelijan osaaminen tulee olla kaikkien osaamistavoitteiden osalta vähintään hyväksytyllä tasolla, jotta osa-alueesta voi saada suorituksen. Edellisestä toki pois lukien osaamistavoitteista poikkeamisen tai osaamisen arvioinnin mukauttamisen tilanteet.

Osa-alueen arvosana määräytyy sen mukaan, mille arviointiasteikon tasolle opiskelijan osaaminen kokonaisuutena parhaiten sijoittuu. Näin ollen osa-alueen "sisällä" jokin osaamistavoitteiden mukainen osaaminen voi olla matalampaa (kuitenkin aina vähintään hyväksytyllä tasolla) ja jokin korkeampaa ja arvioija tekee päätöksen osa-alueen arvosanasta kokonaisuutena.

Onko näin, että esim. amk:ssa suoritettuja ammatillisten osaamiskokonaisuuksien kielio-pintoja voi tunnustaa perustutkinnon valinnaisina opintoina (mutta ei pakollisina yto-opintoina)

Mikäli ammattikorkeakouluopinnoissa suoritettu osaaminen vastaa tutkinnon perusteiden pakollisissa tai valinnaisissa osaamistavoitteissa määriteltyä osaamista, voidaan osaamista

tunnustaa osaamisen tunnustamisen periaatteiden mukaisesti (mm. numeerinen arvosana ja osaamisen ajantasaisuus) tutkinnon perusteissa määrättyihin osa-alueisiin.

Lisäksi ammattikorkeakoulussa hankittua osaamista voidaan tunnustaa yhteisten tutkinnon osien valinnaiseen osaamiseen, mikäli osaaminen tukee tutkinnon perusteissa määrättyä osaamista. Tällöin osaaminen tunnustetaan suorituksen alkuperäisellä nimellä, ilman vastaavuuden tai ajantasaisuuden arviointia.

Onko edelleen niin, ett EU- ja ETA-alueella suoritettujen tutkintojen todistusten perusteella voidaan tunnustaa suoraan perustutkintoon opintoja? Onko eri maiden arviointiasteikkojen vastaavuustaulukoita olemassa? Jos ei ole, ohjataanko mieluummin ohjata näyttöihin (esim kielten kokeisiin)

Opetushallituksen verkkosivuilla on UKK-kysymys ja vastaus osaamisen tunnustamisesta ja tunnustamisesta koskien ulkomaisia todistuksia: <https://www.oph.fi/fi/usein-kysyttya/miten-osaamista-tunnustetaan-ja-tunnustetaan-kun-kyse-ulkomaisista-todistuksista> Tilanteessa ei erotella, missä maassa koulutus on suoritettu.

Joskus opiskelijan tunnustettavaksi esitetyllä suorituksella näkyy paikallisia ytojen valinnaisia osa-alueita, joissa on kuitenkin täsmälleen sama nimi kuin tutkinnon perusteissa olevalla valinnaisella (laajuus kuitenkin esim. 9 osp). Voidaanko tällainen paikallinen valinnainen tunnustaa uuteen tutkintoon? Tuleeko tunnustettavan osa-alueen nimi pitää täysin ennallaan (= tutkinnon perusteiden mukainen nimi) vai onko nimeä muutettava, esim. "NNN:n paikallinen valinnainen osa-alue: työelämässä toimiminen, valinnainen"

Opetushallitus ei määrää koulutuksen järjestäjän päättämien valinnaisten osaamistavoitteiden nimeämisestä. Näin ollen kyseiset kokonaisuudet voivat olla samalla nimellä kuin tutkinnon perusteissa määrättyt osa-alueet. Opetushallitus suosittelee kuitenkin nimeämään ”paikalliset” osaamistavoitteet muulla, kuin tutkinnon perusteissa olevilla nimillä.

Näin ollen osaaminen voidaan tunnustaa, vaikka kokonaisuuden nimi olisi sama kuin tutkinnon perusteissa olevat osa-alueet. Osaamisen tunnustaminen tehdään tällöin suorituksen alkuperäisellä nimellä viitetietoineen.

Voiko ytojen valinnaisiin tunnustaa aikaisempia ammatillisia ytoja vai vain lukio-opintoja tai korkeakouluopintoja kohtaan muu aikaisemmin hankkima osaaminen?

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiseen osaamiseen voi tunnustaa opiskelijan aiemmin hankkimaa muuta osaamista, joka tukee tutkinnon perusteissa määriteltä osaamista.

Kyseisessä kohdassa ei määritellä, missä osaaminen on hankittu. Jos aiemmin hankittu osaaminen on yhteisten tutkinnon osien osa-alueita ja osaaminen vastaa tutkinnon perusteissa määriteltyjä valinnaisia osaamistavoitteita, tunnustetaan ja tunnustetaan osaaminen tällöin tutkinnon perusteissa määriteltyihin valinnaisiin osaamistavoitteisiin.

Jos tunnustetaan kohtaan "Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet, 9 osp" kohtaan, luetaanko nämä ospit yhteisen tutkinnon osien 35 osp sisälle? Eli, kun tähän tunnustetaan 9 osp, opiskelijan ei tarvitse suorittaa enää ytojen valinnaisia. Hän siis opiskelee vain pakolliset ytöt 26 osp?

Kyllä, myös tämä tunnustettu osaaminen sisältyy yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteeseen.

Ymmärsinkö oikein, että osaamisen osoittaminen esim. fysiikassa ja kemiassa yhdessä osaamisen osoittamisen tilaisuudessa ja koko 4 osp matematiikka yhdessä tilaisuudessa?

Haluaisin, että vielä korostatte sitä, että yto osa-alueita ei saa pilkkoa ospeina. Voihan sen opettaa osioina, mutta osioita ei saisi ospittaa. Olenko ymmärtänyt oikein?

Tutkinnon perusteissa yksittäisille osaamistavoitteille ei määritellä arvoa osaamispisteinä. Osaamista on kuitenkin mahdollista hankkia ja osoittaa osissa. Osa-alueesta annetaan arvosana kokonaisuutena.

Voiko hylätyn osa-alueen tehdä yhtenä pienenä osaamisen näyttönä, vai pitää koko 4 osp tai koko 2 osp osaaminen näyttää uudelleen?

Arviointipäätös tehdään vasta, kun osaaminen on osoitettu koko osa-alueesta kaikkien osaamistavoitteiden mukaisesti. Mikäli osaamisen arviointipäätökseksi tulee hylätty, tulee opiskelijan osoittaa koko osa-alueen osaaminen uudelleen.

Ennen osaamisen osoittamista uudelleen, on tärkeää keskustella ja sopia opiskelijan kanssa tarvittavasta osaamisen hankkimisesta. Kun opiskelija on hankkinut tarvittavan osaamisen, koulutuksen järjestäjä mahdollistaa osaamisen osoittamisen.

Tunnustamiseen liittyen: Voisiko vielä kerrata, miten osaamisen ajantasaisuus selvitetään?

Opetushallituksen osaamisen tunnustamista ja tunnustamista koskevassa oppaassa (<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ammattillinen/9139560/tiedot>) todetaan: Osaamisen

ajantasaisuutta arvioidaan, jotta voidaan varmistua opiskelijan osaamisen olevan edelleen ajantasaista. Ajantasaisuutta arvioitaessa on tärkeää selvittää, onko opiskelija ylläpitänyt osaamistaan esimerkiksi työtehtäviensä tai harrastustensa kautta. Osaamisen ajantasaisuus arvioidaan yksilöllisesti opiskelijan esittämien dokumenttien, kuten työtodistusten, portfolioiden ja työnäytteiden perusteella, tai haastatteluin. Osaamisen ajantasaisuutta arvioidaan kokonaisuutena keskeisen osaamisen näkökulmasta.

Osaamisen ajantasaisuuden arviointimenetelmät voivat siis vaihdella opiskelijakohtaisesti riippuen muun muassa siitä, milloin opiskelija on tehnyt aiemman suorituksen ja miten hän on ylläpitänyt osaamistaan.

Vielä liittyen lukio-opintojen vastaavuuksien muutoksiin.

Toivottavasti huomioitte myös sen, että tällä on vaikutuksia myös kaksoistutkinto-opiskelijoihin. Meillä esim. englantia kuuluu kaksareiden lukio-ohjelmaan ja sitä ei ole suunniteltu suoritettavan amis-puolella. Oppivelvollisten opinnot ja niihin liittyvät resurssit suunnitellaan usein aika paljon etukäteen. Kaksareiden opinto-ohjelmia tehdään yhteistyössä lukioiden kanssa, ja esim. meillä nämä ovat ostopalveluita ja kyse on aikamoisesta palapelistä.

Onko oppilaitoksissa mahdollista kommentoida / lausua vastaavuustaulukkoluonnokseen?

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen perustuu valtioneuvoston ammatillista koulutusta koskevan asetuksen mukaisesti siihen, että aiemmin hankittu osaaminen vastaa tutkinnon perusteissa määriteltyä osaamista. Tähän ei ole asetuksessa mahdollistettu poikkeuksia esimerkiksi kahden tutkinnon suorittamisen yhteydessä. Mikäli aiemmin hankittu osaaminen ei vastaa tutkinnon perusteissa määriteltyä osaamista, tulee opiskelijan hankkia ja osoittaa puuttuva osaaminen.

Opetushallituksen määräys osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta valmistellaan sisäisenä virkatyönä.

Meneekö lukio-opintojen vastaavuus ammatillisten perustutkintojen yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden pakollisiin osaamistavoitteisiin uusiksi?

Lukiosuoritusten vastaavuuden määrittelyssä ammatillisen perustutkinnon yhteisten tutkinnon osien osa-alueisiin on luonnoksessa uusia tarkennuksia tällä hetkellä ainoastaan Liikunta ja terveystieto sekä työkyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen osa-alueen osalta. Korostan kuitenkin, että tällä hetkellä on vielä kyseessä luonnos.

On aika iso ongelma, ettei syksyllä alkavien koulutusten osalta voida viestiä hakijoille, mitä suorituksia tuoreella lukiotaustalla pitää vielä amm. ytoissa tehdä, jos luonnos ei ole vielä näkyvillä

Valitettavasti aikataulu on ollut tiukka ja vastaavuuden määrittelyt Opetushallituksen määräykseen osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta ovat vielä valmisteilla. Uudet liitteet pyritään saamaan käännöksille heti kesäkuun alkupuolella ja vastaavasti heti, kun ruotsinkielinen käännös on valmis, määräys julkaistaan. Julkaisu tapahtuu joka tapauksessa ennen 1.8.2026, jolloin osaamisen tunnistamista ja tunnustamista käytännössä tehdään 1.8.2026 voimaan tuleviin perusteisiin.